

ФРАНКІВЕЦЬ

№ 6 (271)

червень 2019

ЧАСОПИС ДРОГОБИЦЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ імені ІВАНА ФРАНКА

VII ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКА АКАДЕМІЯ «КРАЇНА ФРАНКІАНА»: 103 РІЧНИЦЯ ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ ІВАНА ФРАНКА НА ДРОГОБИЧЧИНІ (ХРОНІКА ПОДІЙ)

У кінці травня 2019 року мала Батьківщина Івана Франка вже сьомий раз вітала учасників та гостей літературно-мистецької академії «Країна Франкіана» для відзначення пам'ятних днів, присвячених Іванові Франку. 28 травня минуло 103 роки як перестало битися серце нашого талановитого земляка. У програмі Академії було анонсовано багато різноманітних заходів, пов'язаних із цією датою. На цей раз вони тривали десять днів – з 20 до 29 травня. Протягом усього цього часу відбувалися наукові конференції, презентації нових літературознавчих досліджень творчості І. Франка, мистецькі виставки, семінари, майстер-класи, екскурсії, конкурси, концерти, вистави, мистецькі звіти.

Відкрила літературно-мистецьку академію «Країна Франкіана» координатор роботи оргкомітету академії професор Галина Сабат 20 травня в актовій залі ім. професора Валерія Скотного Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка. На пленарному засіданні з вітальним словом виступили ректор професор Надія Скотна, голова міста Тарас Кучма та старший науковий співробітник музею Івана Франка у Криворівні Василь Зеленчук. Учасники та гості мали нагоду послухати лекції професора Ярослави Мельник (Львів) «Найталановитіший сучасний письменник і патріот»: відгуки чужомовної преси на смерть І. Франка та директора Національного літературно-меморіального музею Івана Франка у Львові Богдана Тихолоза «Національний портал «Іван Франко»: завдання й науково-методологічні засади», прозвучали

Насиченим і цікавим був другий день Академії. Основними подіями цього дня були майстер-клас народного артиста України Святослава Максимчука (модератор – Петро Сабат), конкурс на кращу декламацію творів поета «Франків огонь в одежі слова». Відбулася щорічна франкознавча конференція «Нагуєвицькі читання» та презентація п'ятого випуску збірника наукових праць «Нагуєвицькі читання» (Дрогобич: Посвіт, 2019), модератором обох заходів був професор кафедри української літератури та теорії літератури П. Іванишин. Цікаві доповіді виголосили професори П. Іванишин, М. Шалата та директор Державного історико-культурного заповідника «Нагуєвичі» Б. Лазорак. У збірнику вміщено публікації, в яких порушено питання ідейно-філософської інтерпретації та поезики Франкового тексту, теоретичні питання, ряд авторів звернулися до національної теми, світоглядних позицій Івана Франка. Це статті М. Жулинського «Ми мусимо навчитися чути себе українцями...». Іван Франко – речник культурного націоналізму; С. Пилипчука «Іван Франко і молодь: уроки націєтворення»; П. Іванишина «Категоричні накази як домінанти світогляду Івана Франка: тлумачення Луки Луцива»; Я. Гарасима «Іван Франко та основи нашої суспільності: давнє і нове»; Я. Яремка «Франкова ідея «цілого чоловіка»: лінгво-культурологічний аспект»; О. Багана «Теоретичні пошуки Івана Франка в літературознавчих студіях 1890 – 1990-х років: на шляху до ідей культурно-філософської школи»; Л. Скупейка «Іван Франко: колізія поета-суспільника й митця (з історії прижиттєвого

франкознавства)»; І. Теплового «Іншомовний дискурс Івана Франка в аспекті духовно-культурної емансипації та деколонізації України»; М. Зубрицького «Релігія у творчості Івана Франка»; І. Дмитрів «Християнська символіка збірок Івана Франка «Мій Ізмарагд» та «Sempertero»; І. Набитуха «Франкова творчість як джерело історії повсякденності та історії ментальностей (на прикладі повісті «Для домашнього вогнища»); М. Ткачука «Специфіка вираження ліричного суб'єкта в поетичних циклах збірки «З вершин і низин» Івана Франка»; М. Стецик, Л. Лемець ««Пісню, моя ти сердечна дружино!» (символама «пісня» в поетичних текстах І. Франка)». О. Куцик та О. Колечко на матеріалі «Галицько-руських приповідок» Івана Франка дослідили концепт «роботи» як ідеальний образ уособлення культурно-детермінованих уявлень слов'ян про світ крізь призму пареміології, стаття М. Галіва присвячена історичному джерелу в історико-педагогічному наративі Івана Франка, Н. Гром подала інформацію про Нагуєвицький період у житті і творчості Івана Франка, М. Зимомря та І. Зимомря проаналізували німецькомовні листи до І. Франка. Спогадами про франкознавця А. Войтука поділилася О. Химин, а про пам'яті «стрічі» з дослідником творчості І. Франка Зеноном Гузарем розповів І. Теплий. Після презентації збірника учасники конференції мали можливість прослухати концерт духовної музики, програму якого вів доцент Богдан Пиц, і взяти участь у театральній-костюмованій екскурсії містом.

22 травня учасники літературно-мистецької академії «Країна Франкіана» вшанували 158-річчя пам'яті Тараса Шевченка. На вічі перед пам'ятником Кобзареві виступив професор М. Дмитренко з Києва. Шевченківській темі, зокрема вшануванню пам'яті поета у Дрогобичі в добу Івана Франка (1874 – 1914), присвятив свою статтю і Б. Лазорак у «Нагуєвицьких читаннях». Цього ж дня студенти і магістри філологічного факультету провели франкознавчий «круглий стіл» (модератор – доцент Олег Баган), у студентів з інституту іноземних мов відбулися літературні читання «Франко in English» (модератор – Юлія Демків), молодь захоплено декламувала англійською мовою інтимну лірику зі збірки «Зів'яле листя». Як музична ілюстрація Франкової величі прозвучали пісні «Чого являєшся мені у сні», «Як почувеш вночі», «Човен», «Ой, ти, дівчино, з горіха зерня», «Як би знав я чари». Робота «Країни Франкіани» продовжилася презентацією видання «Українська фольклористична енциклопедія»: Т.І (упорядник – професор Микола Дмитренко).

На презентації цього видання професор М. Шалата високо оцінив працю, яку підготував колектив науковців відділу фольклористики Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського Національної академії наук України, і висловив особливу подяку керівнику проекту професору М. Дмитренку, який доклав чималих зусиль до того, щоб вона побачила світ, особливо наголошуючи на тому, що тепер читач матиме можливість ознайомитися з феноменом традиційної нематеріальної культури українців від давнини до сучасності. Схожі міркування також висловлювали у своїх виступах професори Г. Сабат і М. Зимомря. В пообідню пору учасники літературно-мистецької академії слухали пісні на тексти Івана Франка у виконанні студентів інституту музичного мистецтва.

Наступний день вшанування пам'яті І. Франка розпочався у парку ім. С. Бандери інсценізацією казок Івана Франка для дітей дошкільного віку, яку підготувала доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Надія Дудник і продовжився у музеї «Дрогобиччина»,
(Початок. Продовження на 3-ій сторінці)

твори І. Франка у виконанні актора Львівського національного театру імені Марії Заньковецької, народного артиста України Святослава Максимчука. На науковій конференції «Національний вимір і світовий контекст творчості Івана Франка» доповіді виголосили гості «Країни Франкіани»: професор Богдан Якимович (Львів) «Тарас Шевченко в оцінці Івана Франка та Лева Жемчужникова», доцент Наталія Тихолоз (Львів) «Ольга-Марія Франко та її книга життя», Василь Зеленчук «Іван Франко та Петро Шекерик-Доників: видимі і невидимі взаємини». Прозвучали також виступи науковців ДДПУ: особливий інтерес викликала доповідь Володимира Галика «Увіковічення пам'яті Івана Франка у філократії міжвоєнного та перших років повного часу», цікаві теми запропонували Ірина Бермес, Олена Бистрова, Галина Грабівська, Микола Зимомря, Володимир Кемінь, Галина Сабат, Леонід Тимошенко, Марія Федурко, Михайло Шалата, Богдан Лазорак. Перший день «Країни Франкіани» завершився концертом музичного гурту із Криворівні «Мелодії гуцульського краю» та переглядом вистави «Мойсей» Львівського академічного обласного музично-драматичного театру ім. Юрія Дрогобича.

«І ЗНОВУ ЮВІЛЕЙ! РЕВІЗІЯ ЖИТТЯ!»

Роки летять, як санки з гірки. Тієї, що біля бабусиної садиби. У дитинстві. Ось знову ювілей. Минулий ще не забувся, а ні – знову звіт самій собі – що встигла, що зробила, що б ще доробити. Ревізія життя. А як там дідуся говорив?

*Життєвий шлях – не стежка серед поля.
Ти йдеши, дитино, в невідому даль.
Розсипала по ньому щедро доля,
Перемішавши, радість, працю і печаль.
Та варто йти, трудитись, не спинятись,
Любити, вірити й дітей плекать,
Життя ударам твердо опиратись,
Добром щоденно душу омивать.*

Цими думками поділилася з нами **Світлана Ярославівна ВОЛОШАНСЬКА** напередодні свого ювілею. «Що за ревізія життя, які сумніви можуть бути у цієї успішної, зрілої, відповідальної, творчої особистості, декана біолого-природничого факультету?» – подумайте ви. Та ні, все вірно, адже, даремно кажуть: «Бог дав жінці розум, щоб було два полюси правди».

Все почалося у далекому 1976 році, коли їй, випускниці Дрогобицької СШ № 14, золотій медалістці, активістці (директором шкільного музею не кожного призначать!) довелося обирати майбутню професію. «Може в медичний? Свій лікар в родині – то дуже добре», – запропонував батько». Але Світлана мріяла про біологію, то ж відповіла: «Ні, тату, вибачте, але я піду вчитися на біохіміка, а медики хай до мене за порадою приходять!».

П'ять років успішного навчання у Львівському державному університеті імені Івана Франка завершилися у 1981р. У дипломі – омріяний запис: «Кваліфікація – біохімік. Викладач». Окрилена, відразу після закінчення вищу Світлана пішла працювати молодшим науковим співробітником лабораторії тваринництва Передкарпатської сільськогосподарської станції. Там проявила себе працьовитою, старанною, здатною до наукової роботи, і була рекомендована на навчання до аспірантури при Науково-дослідному інституті землеробства і тваринництва західних районів УРСР. У 1989 році відбувся захист її кандидатської дисертації і Світлані Волошанській присвоєно вчений ступінь кандидата біологічних наук. Їй тільки тридцять, а вона – вже поважний науковець. Усі пророкують успіхи в подальших наукових дослідженнях, захист докторської дисертації. Та Світлана Ярославівна на той час уже заміжня. Разом із чоловіком Володимиром Васильовичем Волошанським (її студентським коханям) виховують чудового, розумного синочка Юрчика. І як тут поєднати постійні відрядження, нічні писання звітів жінки-науковця й обов'язки матері, дружини? Треба

щось вибирати. Вибір був зроблений на користь родини. Не дивуйтеся, бо наша ювілярка у першу чергу – жінка.

На щастя у нашому виші на кафедрі природничо-математичних дисциплін були потрібні фахові біологи. У лютому 1990 р., посеред навчального року, Світлана Волошанська стала старшим викладачем цієї кафедри. ... а невдовзі й щасливою матусею красунечки Ганнусі. І ось де знадобилася батьківська наука, виховання у дружній сім'ї працюючих, чесних, невтомних службовців Ярослава та Анни Лебшаків. Тато – інженер будівельник, мама – учителька. Звідти, з сім'ї, родини у Світлані Ярославівні інтелігентність, працелюбність, бажання усім допомогти, усіх чого навчити, посіяти добро у серці кожного.

*Учителем не кожен може бути,
Не кожне серце вмє говорити...
Учитель лише той, хто вмє чути,
Окрилити, навчити і любити.
Тендітну душу ласкою зігріти
І добротою ниву засівати,
Безмежно, щиро цілий світ любити
І дітям усього себе віддати. (Н. Красоткіна)*

Це про нашу ювілярку. Вона вчить студентів на лекціях, співбесідах, пізніше ще трохи на екзаменах. Проходить коридором такого ошатного тепер, великою мірою завдяки їй, корпусу біолого-природничого факультету і не проміне нагоди зачепити якогось студента. Щось йому доводить, вони дискутують, або хтось із них тут же погоджується – одним словом – вчить. Бо це її життєве

покликання. Бути Вчителем!

І, напевне, за те, що С.Я. Волошанська не зрадила колись своєї мрії, обрала професію за покликанням серця Господь Бог обдарував цю тендітну жінку великою духовною силою. Вона невтомна. З 1999 року, коли стала заступником декана біологічного факультету, взяла на себе невідому ношу організаторських обов'язків. Скільки усього було на цій посаді! Та сьогодні наша Світлана Ярославівна – це успішна Жінка-Декан.

Біолого-природничий факультет, який очолює Світлана Волошанська, – це одна з найважливіших ланок нашого педуніверситету, де успішно працюють три кафедри, чотири науково-дослідні лабораторії. Що два роки проводяться студентські і викладацькі міжнародні науково-практичні конференції, підтримуються наукові зв'язки з провідними інститутами НАН України та НААН України, активно розвивається міжнародна співпраця.

Ім'я Світлани Волошанської відоме у Жешуві, Любліні і Ченстохові, бо, починаючи з 2013 року, біолого-природничий факультет брав участь у проєкті Європейського Союзу «Інтеграція наукових середовищ польсько-української прикордонної території», а Світлана Ярославівна була куратором цього проєкту. За найактивнішої участі С.Я. Волошанської 11 студентів нашого факультету здобувають освіту в Полонійній академії у Ченстохові за подвійним дипломом.

Знають нашу ювілярку й у Королівстві Бельгія, а посол цієї країни в Україні не раз цілував їй ручку. Бо вона – Жінка-Громадський Діач.

Викладацька робота, наукові дослідження з біохімії лікарських рослин, навчально-методичні праці з імунології та зоології, допомога Дрогобицькому педагогічному ліцею в організації навчальних практик, опіка над волонтерським центром «Паросток», співпраця з VIVES та VZW ORADEA. Це лише короткий список того, чим щодня живе ця маленька, та, водночас, дуже сильна жінка. А ще Світлана Ярославівна – щаслива Дружина (у цьому році ще один ювілей – 40 років подружнього життя), Мати, Бабуся, Сестра, Свекруха і Дочка.

Ось такі результати «ревізії життя». Успішні!!! Дорога наша Світлане Ярославівно, дорога ювілярко, нехай Ваш життєвий шлях буде довгим і щасливим.

*Хай над ним велично сонце сяє!
Хай Господь Вам радість посилає!
До ста літ бажаємо дожити,
І ні дня, ні хвилини не тужити.
Будуть злеті, успіхи, дерзання,
Буде все на довгому шляху.
Щастя Вам, здоров'я і кохання!
В нашому прекрасному краю.*

З повагою і любов'ю колектив біолого-природничого факультету

ВІТАЄМО ІЗ ЮВІЛЕЄМ!

5 липня 1979 року виповнюється 40 років, як до лав працівників Дрогобицького педагогічного вишу була прийнята лаборантом кабінету природознавства факультету педагогіки і методики початкового навчання **Марія Осипівна ХОМ'ЯК**. Про це засвідчує наказ за №198, підписаний ректором В.П. Надім'яновим. До того був нелегкий шлях утвердження Марії Осипівни як педагога.

Трудовий стаж ювілярки розпочався ще у 1962 році, коли молода дівчина з с. Унятичі пішла працювати техніком відділу захисту рослин Передкарпатської сільськогосподарської станції. Але потім до педагогіки, до роботи з дітьми, що виник ще у юні роки (адже Марія Осипівна походить з багатодітної робітничої сім'ї), переміг і вирішив її подальшу долю.

Два роки вона випробувала себе, працюючи нічною нянею у Дрогобицькій школі-інтернаті, і коли переконалася, що освіта – це її покликання, цілком усвідомлено вступила до Тернопільського державного педагогічного інституту, який закінчила у 1972 році, здобувши спеціальність «учитель біології і хімії».

Проте, шлях Марії Осипівни в освіті не був легким і рівним. У ті часи на Львівщині вчителів бракувало не лише у віддалених гірських районах. Тому з 1967 до 1979 рр. нинішня ювілярка змінила дві школи – Дорожівську СШ і Бориславську СШ № 1. Слід зауважити, що пізніше, вже працюючи у Дрогобицькому педінституті, працювала ще й у Добровлянській СШ та СШ № 15 м. Дрогобич за сумісництвом.

Це був час професійного становлення Марії Осипівни як предметника-біолога. Робота у Дорожівській школі загартувала характер учителя, дозволила набути умінь працювати в екстремальних умовах, не скаржитися на труднощі і не боятися брати на себе відповідальність.

Бориславська СШ № 1 (1978 – 1979 рр.) дала старт до педагогічної праці у Дрогобицькому виші. Щойно створений факультет підготовки вчителів початкових класів мав тісні зв'язки зі школами міста Борислав. На новому факультеті тоді працювали лише кафедра педагогіки і методики початкового навчання і навчальний кабінет природознавства. З посади лаборанта цього кабінету й розпочалася трудова діяльність М. Хом'як у Дрогобицькому педагогічному інституті імені Івана Франка.

За сорок років було різне. Працювала лаборантом і одночасно викладачем кафедри пе-

дагогіки і методики початкового навчання за сумісництвом, була штатним викладачем цієї кафедри, а потім кафедри методики природничо-математичних дисциплін, кафедри біології, валеології та фізичної реабілітації, кафедри біології та хімії. Кафедри змінювалися, та незмінним було ставлення М.О. Хом'як до своїх обов'язків. На посаді викладача вона сумлінно готувалася до проведення лекцій з «Охорони природи», лабораторних занять з ботаніки та зоології. Багато разів керувала польовою практикою студентів, виїжджала з ними на Помірки, у с. Довге-Гірське, де сходила на найвищу гору Дрогобиччини (г. Небесної сотні, 889 м). За проведену під час польової практики студентську екологічну акцію з очищення прибережної смуги озера Світязь отримала щирю подяку від адміністрації Шацького національного парку, яку занесено до особової справи ювілярки.

Працюючи викладачем, Марія Осипівна Хом'як вела активну громадську роботу. У різні роки вона була наставником академічних груп, деканом народного університету «Природа», секретарем факультетського осередку товариства «Знання», керівником студентського гуртка «Громадські інспектори», членом міського товариства «Охорона природи».

На посаді лаборанта Марія Осипівна є правою рукою викладачів, бо знає всі тонкощі викладацької роботи з середини, розуміє її. Вона завжди готова допомогти молодим колегам.

Це порядна, чуйна, релігійна людина, добрий порадинок для студентської молоді.

Сьогодні ми вітаємо Марію Осипівну Хом'як із 40-річчям її трудової діяльності у Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка. 40 років – вдумайтеся!!! Це час, за який виростає покоління людей. Марія Осипівна за 40 років своєї педагогічної діяльності у стінах нашого вишу виховала тисячі молодих педагогів, навчила їх любити свою працю, дітей, свою землю і свій народ.

За це Вам, Маріє Осипівно, земний уклін і многі літа!!! Нехай невичерпна енергія, оптимізм і надалі будуть Вашими постійними супутниками, а доля подарує багато світлих літ у мирі та добрі. Бажаємо Вам доброго здоров'я, довгих років життя, великого щастя та благополуччя! Хай Вас підтримують та надихають рідні люди, розуміють та допомагають колеги, а негаразди та непорозуміння обминають Ваші життєві стежки!

Колектив біолого-природничого факультету

ПЕРЕМОГА СТУДЕНТІВ ІНСТИТУТУ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА НА МІЖНАРОДНОМУ КОНКУРСІ «ЗІРКИ ПРИДНІПРОВ'Я»

18 – 19 травня 2019 року в місті Могильов (Білорусь) у Могильовському державному університеті імені А. Кулешова відбувся III Міжнародний конкурс «Зірки Придніпров'я – 2019».

Конкурс проводиться у номінаціях «народні інструменти (баян, акордеон, цимбали, домра, балалайка, бандура)» та «вокал (академічний і народний)» у різних вікових категоріях – від початкових мистецьких навчальних закладів до студентів ЗВО. Цьогорічні конкурсант-учасники прибули як із різних навчальних закладів Білорусі, так і Литви, Латвії, Росії. Українську делегацію представили студенти I курсу інституту музичного мистецтва акордеоніст Роман Дидик (клас доцента Андрія Душного)

та вокалістка Софія Костирко (клас професора Корнелія Сятецького). Представництво нашої країни доповнили учасники із музичних шкіл Старого Самбора (Юлія Власюк, бандура) й Борислава (Максим Костик, акордеон) та Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка (Юлія Когут, бандура).

До роботи високоповажного журі, яке налічувало понад 20 чоловік із п'яти країн, оргкомітет конкурсу вже вдруге запросив доцента кафедри народних музичних інструментів та вокалу Андрія Душного. Очолила журі народна артистка Білорусі, голова фонду Президента Республіки Білорусь, доцент Білоруської академії музики Ніна Шарубіна, директором та координатором конкурсу виступив завідувач кафедри музики та естетичної освіти Могильовського державного університету імені А. Кулешова, доцент Петро Забелов.

За підсумками конкурсних прослуховувань, дрогобицькі виконавці удостоєні найвищих нагород – лауреати I ступеня Роман Дидик (номінація «акордеон») та Софія Костирко (номінація «академічний вокал»).

Вітаємо наших переможців та бажаємо подальших творчих успіхів.

VII ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКА АКАДЕМІЯ «КРАЇНА ФРАНКІАНА»: 103 РІЧНИЦЯ ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ ІВАНА ФРАНКА НА ДРОГОБИЧЧИНІ (ХРОНІКА ПОДІЙ)

(Продовження. Початок на 1-ій сторінці)

де відкрилася виставка графічних робіт «Перехресні стежки» художника Віктора Мельника та представлено фотопроєкт Богдана Тихолоза «Світло на павутинці», на чудових світлинах якого автор закарбував мальовничі пейзажі Франкового краю. Відбулася презентація книги Наталі Тихолоз «Андрій Франко. Найдорожчий помічник: творчий доробок». Це перше видання наукового та епістолярного доробку Андрія Франка, сина Івана Франка. У ґрунтовній передмові авторка висвітлила життєвий і творчий шлях Франкового первістка, вперше опублікувала родинне листування Андрія Франка. Урочистості в музеї «Дрогобиччина» завершилися концертом бандуриста і лірика Василя Кирилича.

День 24 травня був насичений різноманітними науковими подіями. Відбувся науково-практичний семінар «Педагогічні погляди Івана Франка в контексті реформ сучасної освіти», присвячений пам'яті професора Омеляна Вишневецького (модератор – професор Галина Сабат). Професор Володимир Микитюк (Львівський національний університет імені Івана Франка) виголосив доповідь «Конструкти західноєвропейського індивідуалізму та культурного націоналізму в педагогічній концептосфері Івана Франка», доцент Алла Колесник (Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ) – «Виховний потенціал педагогічної спадщини Івана Франка», доцент Роман Вишнівський – «Актуальність педагогічних ідей Івана Франка для розвитку сучасної системи освіти та виховання». Із доповідями про науково-дослідницьку, педагогічну діяльність О. Вишневецького виступили доцент Микола Галів («Світоглядні засади педагогічної спадщини Омеляна Вишневецького»), професор Тетяна Пантюк («Педагогічні ідеї Івана Франка та Омеляна Вишневецького як засадничі підґрунтя сучасної української освіти»), професор Михайло Шалата («Поєма І. Франка «Мойсей» в дослідницькій інтерпретації професора Омеляна Вишневецького»). Спогадами про друга поділилася директор музею «Дрогобиччина» Алла Гладун, про яскраві риси характеру науковця розповів доцент Юрій Калічак. Загалом доповідачі наголошували на тому, що творчість О. Вишневецького є глибоко християнською, національною і демократичною. В. Микитюк презентував монографію «Педагогічні концепти Івана Франка (теорія та методика навчання літератури)», у якій висвітлив методологічні концепти І. Франка про специфіку української літератури кризь призму методики навчання. Названа праця є «перехресням» науково-педагогічної та літературно-методичної думки. До уваги учасників Академії представлено книжку «Франко про освіту та виховання», яка у виразне стратегічне погляді Франка-педагога. Зібрала тексти до видання упорядник та редактор, автор ґрунтовних приміток Галина Сабат. Видання містить півсотні статей Франка на педагогічну тематику, 16 з них – польськомовні, деякі вперше перекладені на українську мову, наприклад, «На захист народного вчительства».

Відкриває книгу розлога передмова професора О. Вишневецького. У межах роботи семінару відбулася мистецька година на вшанування пам'яті О. Вишневецького – музичні вітання від ансамблю скрипалів «Чарівні мелодії» (керівник – заслужений працівник культури України Ольга Терлецька). На заході була присутня родина О. Вишневецького.

25 та 26 травня під час святкування Днів Києва пам'ятні заходи «Країни Франкіани» продовжились у столиці на площі Івана Франка біля його пам'ятника. Головним натхненником дійств був директор Міжнародного Фонду Івана Франка Ігор Курус. Представники Дрогобича, Борислава, Стебника та Нагуєвич запропонували киянам проект туристичної Франкіани. Відбулося нагородження переможців Всеукраїнського учнівського літературно-мистецького конкурсу «Стежками Каменяря», презентація тематичних локацій «Країни Франкіани», атракції на тематичних локаціях «Країни Франкіани». Заслужений ансамбль пісні і танцю «Верховина» з Дрогобича виступив із півторагодинним концертом. Крім того, 25 травня від Львова до Нагуєвич проведено велопробіг, який пролягав між пам'ятниками Франкові в цих населених пунктах (організатор – декан гуманітарного факультету Українського католицького університету Андрій Ясіновський).

27 травня відбувся міжфакультетський науково-практичний семінар студентів і молодих учених «Іван Верхратський – учитель Івана Франка» (модератор – доцент Світлана Волошанська). Відкрили семінар професори М. Шалата й Г. Сабат, які окреслили значення цих постатей для української культури, наголошуючи на їх взаєминах. Завідувач відділу природи музею «Дрогобиччина» В. Пограничний заглибився у життєвий і творчий шлях І. Верхратського, презентуючи архівні бібліографічні документи та світліни. У семінарі брали участь студенти біологічного, історичного та філологічного факультетів. Молодих дослідників цікавили різні аспекти діяльності І. Верхратського та його стосунки з І. Франком. Студенти працювали над такими темами, як «Природничі захоплення Івана Верхратського у рефлексіях Івана Франка», «Іван Франко про Івана Верхратського як педагога та краєзнавця», «Іван Верхратський – творець української науково-природничої термінології», «Науково-етнографічні відомості орнітологічного змісту у працях Івана Верхратського». У рамках літературно-мистецької академії «Країна Франкіана» виступив професор Михайло Шалата із літературною медитацією «Засвітився від Франкового вогню» (до 90-річчя Романа Іванючука). Учасники семінару мали можливість оглянути виставку унікальних вишиваних рушників «Бойківські узори» із колекції голови громадської організації «Союз українок» Лесі Процик.

28 травня у день відходу Івана Франка у вічність біля його пам'ятника у Дрогобичі відбулася панахида та покладання квітів. Пам'яті Каменяря була присвяче-

на Всеукраїнська наукова інтернет-конференція «Іван Франко: громадянин, митець, мислитель». Важливою подією «Країни Франкіани» була наукова конференція «Історико-культурна спадщина Івана Франка та Україна: поступ і перспективи дослідження», що відбулася в літературно-меморіальному музеї Івана Франка в Нагуєвичах (модератор – доцент Богдан Лазорак). Під час конференції прозвучали цікаві і ґрунтовні доповіді. Доктор філологічних наук Ярослава Мельник проаналізувала відгуки стрілецької і таборової преси на смерть І. Франка, професор Леонід Тимошенко окреслив підсумки і перспективи досліджень теми «Франко і Дрогобич», доктор мистецтвознавства Михайло Хай реконструював обряд «Обжинки» на Етно-Фесті – 2018 у Нагуєвичах, старший викладач кафедри ландшафтної архітектури Національного лісотехнічного університету України Любомир Пархуць з'ясував історію маєтностей та землекористування Франків у Нагуєвичах, директор Хмельницького обласного літературного музею Василь Горбатюк доповів про поетичні твори Івана Франка у перекладах Анни Ахматової, директор заповідника «Нагуєвичі» Богдан Лазорак виголосив доповідь про наукову роботу Петра Франка у справі окремого заповідника республіканського значення у 1940р. і сучасну справу відродження історичної традиції. У конференції взяв участь онук Івана Франка Роланд Тарасович Франко, який у рамках Всеукраїнської акції відродження «Дерева українського народу» посадив дуб біля меморіального пам'ятника Івану Франкові в Нагуєвичах. Робота конференції завершилася відкриттям і оглядом виставки живопису Тараса Франка, що була здійснена за сприяння Міжнародного фонду Івана Франка, Роланда Франка та п. Ігоря Куруса.

Закриття «Країни Франкіана» відбулося 29 травня в Народному домі імені Івана Франка після творчого звітного концерту факультету початкової та мистецької освіти.

Висловлюємо подяку всім причетним до організації і проведення літературно-мистецької академії «Країна Франкіана». Особлива вдячність професору Галині Сабат, яка доклала титанічних зусиль, координуючи роботу оргкомітету Академії.

Вважаємо, що в нинішні часи масштабна популяри-

зація творчості Івана Франка конче необхідна. Сподіваємося, що літературно-мистецька академія «Країна Франкіана», яка відбулася на теренах Дрогобиччини, сприятиме зацікавленню широких мас постаттю нашого великого генія.

Лілія ГУЛЕВИЧ,
доцент кафедри української літератури та теорії літератури

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ СЕМІНАР СТУДЕНТІВ І МОЛОДИХ ВЧЕНИХ «ІВАН ВЕРХРАТСЬКИЙ – УЧИТЕЛЬ ІВАНА ФРАНКА»

27 травня 2019 р. на біолого-природничому факультеті в рамках проведення літературно-мистецької академії «Країна Франкіана» відбувся науково-практичний семінар студентів і молодих вчених «Іван Верхратський – учитель Івана Франка».

Розпочався цей захід із виставки вишиваних руш-

ників «Бойківські узори», яку презентувала голова мікрорайонної громадської організації «Союз українок Дрогобиччини» Леся Процик.

Світлана Волошанська, декан біолого-природничого факультету, окреслила широкий спектр наукової і просвітницької діяльності Івана Верхратського. Зі словом про його діяльність як письменника виступили професор кафедри української літератури та теорії літератури Михайло Шалата, а також професор кафедри романської філології та компаративістики Галина Сабат. Про життєвий шлях Івана Верхратського доповів Володимир Пограничний, старший науковий керівник, завідувач відділом природи музею «Дрогобиччина».

На пленарному засіданні доповідали студенти історичного та біолого-природничого факультетів.

Розпочалося засідання із доповіді студентки історичного факультету Аліни-Тетяни Звіринської «Природознавчі захоплення Верхратського у рефлексіях

Івана Франка» (науковий керівник – доцент Володимир Галик).

Студентки біолого-природничого факультету Олена Величко і Василина Харко виступили із доповіддю про Івана Верхратського як творця української науково-природничої термінології (науковий керівник – доцент Надія Стецула).

Науково етнографічні відомості орнітологічного змісту у працях Івана Верхратського охарактеризували студентки біолого-природничого факультету Ганна Данилів та Софія Дума (науковий керівник – доцент Галина Кречківська).

Дослідила діяльність Верхратського як педагога та краєзнавця студентка історичного факультету Лілія Гриник (науковий керівник – доцент Володимир Галик).

Уляна Маланяк та Ірина Бардак, студентки біолого-природничого факультету, виступили із доповіддю «Іван Верхратський та його огляд біології кажанів і хіроптерофауни Галичини» (науковий керівник – доцент Надія Стецула).

Студентки Софія Дума та Ганна Данилів виступили із доповіддю про грака – птаха 2019 року в Україні (науковий керівник – доцент Василь Стахів).

Софія ДУМА та Ганна ДАНИЛІВ,
студентки II курсу біолого-природничого факультету

СТУДЕНТИ ДРОГОБИЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ – ПЕРЕМОЖЦІ II ЕТАПУ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ОЛІМПІАДИ З ДИСЦИПЛІНИ «ПЕДАГОГІКА»

15 – 17 травня 2019 року в Глухівському національному університеті імені О. Довженка відбувся II етап Всеукраїнської олімпіади з дисципліни «Педагогіка», в якому взяли участь представники Дрогобицького університету, переможці I етапу Всеукраїнської олімпіади з дисципліни «Педагогіка» студентки III курсів: історичного факультету Ярина Кіт та філологічного факультету Катерина Комарницька під керівництвом наукового керівника доцента кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Оксани Гевко.

Всеукраїнська олімпіада з навчальної дисципліни «Педагогіка» в Глухові передбачала 4 тури:

I тур – теоретичний, складався з двох частин: 1 частина – тестування знань із педагогіки (тривалість туру – 1 година), 2 частина – «Педагогічне красномовство», у якій учасники, шляхом жеребкування, обирали цитату з педагогічних творів визначних класиків педагогіки. Після 20-ти хвилин підготовки студенти презентували власне розуміння обраного уривку, мали виділити основні педагогічні ідеї цієї цитати та обґрунтувати можливість її втілення у сучасній освітній практиці. Одним із ключових моментів виступу у цьому турі, на який також звертали увагу члени журі, – це вміння студентів «захопити» увагу інших учасників олімпіади, залучити їх до інтерактивної діяльності в межах власної доповіді, враховувалося вміння за цей короткий час підготовки та виступу застосувати інноваційні технології.

У II турі – пошуково-дослідницькому – необхідно було протягом однієї години розробити науковий апарат дослідження. За результатами жеребкування учасники отримували тему наукового дослідження, а також результати статистичної обробки експериментальних даних у вигляді таблиць. Відповідно до отриманої теми учасники повинні були виконати такі завдання:

- 1) скласти науковий апарат дослідження: формулювання актуальності проблеми дослідження, мети, об'єкта, предмета, завдання дослідження, гіпотезу;
- 2) обґрунтувати методи дослідження, які можна застосувати до теми, яка випала кожному учаснику методом жеребкування;
- 3) проаналізувати подані обчислення статистичних даних, здійснити обробку та обчислення поданих математичних даних та обґрунтувати висновки щодо результатів експериментального дослідження (порівняння вибірок за статистичними критеріями);
- 4) скласти анотацію змісту наукового дослідження однією із європейських мов (анг., нім.) обсягом до 10 речень.

Це був один із найважчих турів, адже, як правило, легше точніше сформулювати науковий апарат дослідження науковцю, який вже довгий час працює над виконанням певного дослідження, здійснено теоретико-методологічний аналіз психолого-педагогічної літератури з теми дослідження, здійснено апробацію самим дослідником, тоді дослідник добре орієнтується в проб-

лемі дослідження. А в цьому випадку на ознайомлення з самою темою та виокремлення її проблематики виділено лише годину.

Одним із найскраповіших турів, де найбільш повніше можна було показати як ерудованість учасників олімпіади, так і їх особисті творчі здібності був третій – творчий – педагогічний кінозал «Школа майбутнього». Цей тур готувався всіма учасниками до початку олімпіади. У межах проведення кінозалу учасники презентували підготовлені відеоролики тривалістю 5 – 7 хвилин (разом із обговоренням на кожного учасника відводилося 10 хвилин), у змісті якого наші учасники відобразили власне бачення розвитку української школи у процесі реалізації Концепції «Нова українська школа». Зокрема, Катерина Комарницька у своєму відеоролику звернула увагу членів журі та інших учасників на інтерактивне обладнання школи майбутнього, пристосування кожного куточка школи (класи, коридори, вестибюлі, спортивні зали, ідально, подвір'я, дах школи) до активації творчих здібностей кожного учня. Ярина Кіт зацікавила слухачів інноваційним підходом до школи майбутнього «Адрестія» (студентка вклала в цю назву два значення – «переможний військовий корабель часів греко-перських війн», а також «адресація», тобто звернення до кожного учня як до особистості), а також до форм, методів та засобів навчання, які є у звичайній школі. Студентка запропонувала власні методи: метод Хелікс (віртуальна самоідентифікація особистості засобами біологічного інтерфейсу, тобто машини, яка зчитуватиме біологічну пам'ять кожного учня і проєктуватиметься в 3D за допомогою датчиків, що дасть можливість «відкрити вікно» в минуле, і подивитися на життя своїх предків, побудувати генетичне дерево і відкрити генетичний код українця), метод подорожі в часі (можливість заглянути і в минуле, і в майбутнє Всесвіту, в якому відкривається всебічний розвиток особистості планетарного й галактичного масштабу), а також багато різних форм та напрямів роботи у проєкції застосування своїх власних талантів.

Виступи наших учасниць були відзначені членами журі та організаторами олімпіади почесними грамотами. IV тур – практичний, який передбачав перевірку сформованості організаторських здібностей та умінь взаємодії з дітьми в реальних умовах освітнього процесу загальноосвітньої школи I-III ступенів № 3 м. Глухів. Це було проведення «Активної перерви».

Наші дві учасниці Ярина Кіт та Катерина Комарницька представляли команду Дрогобицького університету та проводили «Активну перерву» (протягом 10 хв) у 6-му класі, на підготовку до якої відводилося лише одна ніч, адже жеребкування відбулося напередодні, ввечері.

Конкурс оцінювався за такими критеріями-вміннями: встановлення контакту із групою учнів; організація спільної діяльності з урахуванням вікових особливостей учнів; вибір ефективних методів і прийомів роботи з

учнями; застосування креативних форм роботи; педагогічно грамотне підбиття підсумків спільної діяльності. З цим завданням наші учасниці впоралися на «відмінно», за що були відзначені як «Найкраще проведення «Активної перерви»» серед усіх учасників головою журі А.І.Кузьмінським.

У результаті IV турів олімпіади учасниці із Дрогобицького університету імені Івана Франка здобули високі перемоги. Катерина Комарницька виборола почесне II місце у II етапі Всеукраїнської олімпіади з дисципліни «Педагогіка» та нагороджена дипломом II ступеня та грамотою за «Комплексне вираження освітніх інновацій у відеокліпі». Ярина Кіт також нагороджена грамотою за «Оригінальність сюжету відеокліпу» у II етапі Всеукраїнської олімпіади з дисципліни «Педагогіка».

Після приїзду з II етапу Всеукраїнської олімпіади з дисципліни «Педагогіка» 23 травня 2019 року в 32 аудиторії головного корпусу Оксана Гевко, Катерина Комарницька та Ярина Кіт провели звіт-огляд участі в олімпіаді, під час якого були проведені відеопрезентації «Школа майбутнього» обох учасниць, огляд усіх конкурсів олімпіади. На цьому звіт-огляді були присутні завідувач та викладачі кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти, заступник декана з навчальної роботи філологічного факультету доцент Степан Сеньків, заступник декана з навчальної роботи історичного факультету доцент кафедри всесвітньої історії та спеціальних історичних дисциплін Світлана Біла, викладачі та студенти інших інститутів та факультетів університету. Учасниці ділилися враженнями про організацію й проведення олімпіади, розповідали про успіхи та труднощі, з якими вони зіштовхнулися під час підготовки і проведення усіх турів олімпіади, велася жвава дискусія між доповідачами та слухачами цього заходу. Студенти й викладачі ставили запитання учасникам олімпіади, на які одержували вичерпні, цікаві відповіді, пропозиції та побажання.

Вітаємо переможців Катерина Комарницьку, Ярину Кіт та їхнього наукового керівника Оксану Гевко з високими нагородами!!! Бажаємо подальших наукових звершень!!!

Оксана ГЕВКО,

доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти керівник проблемної групи та організатор олімпіади з дисципліни «Педагогіка»

ПОДБАЙМО ПРО БЕЗПЕКУ

Ось і настала чудова пора – час літніх канікул та відпусток, веселощів і нових знайомств, відпочинку, подорожей, оновлень! Відпочинок влітку завжди йде на користь, якщо не трапляється надзвичайних пригод. Як не прикро, але саме в цей час у нещасних випадках гине велика кількість людей. Щоб відпочинок не приніс нам небажаних клопотів, ми маємо заздалегідь подбати про свою безпеку та безпеку своїх рідних. Не зайвим буде нагадати елементарні правила, які можуть врятувати нас від небезпек і зберегти життя.

Прогулянки в парках, лісах, риболовля, полювання і багато інших видів відпочинку, які приносять людині багато задоволення. Проте все не так «сонячно», як здається на перший погляд. На жаль, природа таїть в собі безліч небезпек для здоров'я людини. Одна із них – кліщі, укуси яких можуть завдавати неприємних відчуттів. Але більшою загрозою є те, що комахи можуть бути так званими переносниками збудників інфекційних захворювань, небезпечних для людини. Заходи профілактики: скошування трави, бур'янів, розчищення чагарників на території установ, мікрорайонів, приватних садів, використання засобів індивідуального захисту (захисний одяг, репеленти для одягу).

Під час подорожі не виключена можливість зустрічі з отруйною змією. Укус змії може мати дуже серйозні наслідки, тому що отрута швидко вражає життєво важливі системи організму людини – серцево-судинну, кровотворну, нервову. У вкушеного вже через півгодини настають загальні ознаки отруєння: слабкість, головний біль, блювота, задишка, запаморочення, з'являється набряклість тканин, запалення лімфатичних вузлів. Особливо уважним треба бути у занедбаних кар'єрах, серед кам'яних руїн, у розваленій хатинці – змії іноді селяться на місцях, які залишила людина. Така ж обережність і виставлений вперед ціпок не зайві під час руху стежкою. На кам'яних плитах або пнях змії люблять грітися в сонячний день. Дрімаючий плазун має дуже слабкий нюх і слух, тому раптова поява людини може перешкодити

йому вчасно зникнути в траві, а біль від черевика, що придавив, змусить захищатися укусом.

Протягом свого життя кожна людина багато разів буває біля води, купаючись у години відпочинку, переправляючись через ріки та озера тощо. Адаже свіже повітря, сонячні промені, купання і плавання зміцнюють здоров'я, роблять нас бадьорими, сильними і загартованими.

Першою умовою безпечної відпочинку на воді є вміння плавати. Навчитися плавати потрібно кожному. Тоді людина почуває себе на воді спокійно, впевнено. Часто трапляються трагічні випадки, які виникають через невміння людини повестися у доволі нескладних, здавалося б, ситуаціях. Саме до таких відноситься небережне поведіння людей, особливо дітей, у воді. Іноді страждають і добрі плавці, якщо нехтують правилами безпеки на воді, особливо в незнайомій водоймі. Більше 50% нещасних випадків у водоймах припадає на дітей. Статистика летальних випадків шороку вражає. Наприклад, з початку поточного року у водоймах України загинули 265 людей, з них – 25 дітей. Навіть той, хто добре плаває, повинен постійно бути обережним, дисциплінованим і суворо дотримуватися правил поведінки на воді. Знання та виконання правил поведінки на воді є запорукою безпеки вашого життя та життя ваших дітей, а також отримання задоволення від відпочинку.

Варто пам'ятати, що основними умовами безпеки є: правильний вибір і обладнання місць для купання; навчання дорослих та дітей плаванню, суворе дотримання правил поведінки під час купання і катання на плавзасабах, постійний контроль дорослих за дітьми у воді. Відпочинок на воді допускається тільки в спеціально відведених місцями органами влади та обладнаних для цього місцях. Безпечніше відпочивати біля води у світлу частину доби. Купатися дозволяється в спокійну безвітряну погоду при температурі води не менше +18, повітря не нижче +24.

Значну небезпеку становить дорога та залізниця. Безпека на дорозі – це і є, насамперед, безпека життя. Дані Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) та ін-

ших міжнародних організацій свідчать про кричущу ситуацію з безпекою дорожнього руху в більшості країн. За оцінками ВООЗ до 2020 року аварії на дорогах стануть головною причиною смертності у світі, випередивши серцево-судинні захворювання та СНІД. Дорожньо-транспортні пригоди називають «убивцею № 1» у світі.

У наш час на дорогах України виникають десятки тисяч аварій, в яких гинуть діти та дорослі. Причини дорожньо-транспортних пригод можуть бути різні. Та, насамперед, це порушення правил дорожнього руху, небережність водіїв і самовпевненість пішоходів.

Упродовж перших шести місяців 2019 року на дорогах Львівщини загинуло 125 осіб, на автошляхах Львова та області сталося 8 644 дорожньо-транспортні пригоди. Часто люди потрапляють в ДТП через те, що під час переходу вулиці користуються мобільним телефоном або ж слухають в навушниках музику, адже тоді розсіюється їхня увага та вони не можуть контролювати ситуацію на дорозі. Перехід вулиці – це лише 10 – 20 секунд, і тому варто на цей час припинити розмови й уважно спостерігати за дорогою. Переходити дорогу треба тільки в спеціально відведених для цього місцях – на пішохідних переходах.

Залізниця – це зона підвищеної небезпеки. Порушення правил поведінки на залізниці, поширення новомодних підліткових захоплень, зокрема з використанням гаджетів, призвели до того, що впродовж 2014 – 2018 рр. на Львівській залізниці було травмовано 505 осіб, із них 285 загинуло. Цьогоріч за 3 місяці 2019 р. на залізниці травмовано 14 громадян, з яких загинуло 9 осіб.

Дотримуйтеся правил особистої безпеки під час переходу через залізничні колії та знаходження поблизу них. Пам'ятайте, що залізниця являється зоною підвищеної небезпеки і неможливо огорудити тисячі кілометрів магістралі, як огоруджуються промислові об'єкти.

Дотримання елементарних правил безпеки суттєво підвищує ваші шанси не потрапити у надзвичайну ситуацію та зберегти своє здоров'я і життя!

Бажаємо усім гарного відпочинку, яскравих вражень, незабутніх зустрічей, захоплюючих мандрівок!

Служба охорони праці

„Франківець“ – часопис Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Видавець: Вчена рада Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Адреса редакції: м. Дрогобиць, вул. І.Франка, 24, 1-й поверх, кім. 4,

Редактор: Мар'яна Стефанів

Реєстраційне свідоцтво ЛВ 658 від 30.07.2004 р.

Редакція залишає за собою право скорочувати дописи. Відповідальність за достовірність інформації несуть автори

Наклад: 300 прим.